

85e jaargang – 11 november 2005 – nr. 15
Verschijnt elke drie weken.

Het *Advocatenblad* is het officiële orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten en wordt uitgegeven door Reed Business Information bv. De inhoud wordt samengesteld door de van de Orde onafhankelijke redactie, behalve de rubrieken Van de Orde en Disciplinaire beslissingen.

Redactie

mr. B.J. Th. Bouma
mr. drs. G.C. van Daal
mr. Y. van Gemerden
mr. A. Groenewoud
dr. L. Hesselink
mr. P.T.C. van Kampen
mr. P.F.P. Nabben
mr. G.J. van Oosten
mr. L.N.J.B. van Osch
mr. M. Perfors
mr. A.P. Ploeger
mr. L.H. Rammeloo
dr. mr. L.W.M. Wopereis

Eindredactie

Linus Hesselink

Bureauredactie

Charlotte Helmer

Vormgeving

VILLA Y, Andre Klijsen
Unit-1, Dimitry de Bruin

Correctie

Sandra Braakmann

Druk

Drukkerij Groen bv, Leiden

Redactionele bijdragen

t.a.v. L. Hesselink
Reed Business Information bv
Postbus 16500, 2500 BM Den Haag
tel. 070-4415226
fax 070-4415919
e-mail: linus.hesselink@reedbusiness.nl
Bezoekadres: Benoordenhoutseweg 46, Den Haag
Zie www.elsevierjuridisch.nl

Digitaal archief Advocatenblad

www.advocatenorde.nl, voor houders van het (gratis)
Balienetcertificaat

Orde van de dag

Gratis abonneren op de wekelijkse nieuwsbrief voor advocaten? Stuur een e-mail naar enova@reedbusiness.nl met als onderwerp Inschrijven Orde van de dag.

Juridische Vacaturebank

www.jbb.nl

Advertenties

Brouwer's Direct Marketing bv
Steekterweg 80 G, 2407 BH Alphen a/d Rijn
tel. 0172-234460, fax 0172-233017
e-mail: bdmbv@euronet.nl
Advertentietarieven op aanvraag
Personeelsadvertenties: € 2,05 per mm
bij een kolombreedte van 40 mm
Inzendtermijn afl. 16: 18 november 2005
afl. 17: 9 december 2005

Abonnementen

Alle advocaten, leden van de Nederlandse Orde van Advocaten, ontvangen het blad gratis. Voor adreswijzigingen kunnen zij terecht bij de Nederlandse Orde van Advocaten, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag (Neuhuyskade 94, 2596 XM Den Haag), tel. 070-3353535, fax 070-3353531.
Niet-leden betalen € 160 per jaarabonnement (incl. BTW en verzendkosten) en voor de jaarband € 15. Studenten 50% korting.

Abonnementen kunnen schriftelijk worden opgezegd tot uiterlijk twee maanden voor beëindiging van het lopende abonnement. Reed Business Information Klantenservice verzorgt de abonnementenadministratie voor niet-leden: Reed Business Information bv, afdeling Klantenadministratie, postbus 808, 7000 AV Doetinchem. Tel. 0314-358358, fax 0314-349048, e-mail: klantenservice@reedbusiness.nl
Losse nummers: € 8,50

Reed Business Information bv legt gegevens vast voor de uitvoering van de (abonnement)sovereenkomst. Deze gegevens kunnen worden gebruikt om u te informeren over voor u relevante producten en diensten van Reed Business Information bv, haar groepsmaatschappijen en zorgvuldig geselecteerde derden. Uw e-mailadres wordt alleen gebruikt om u te informeren over gelijksoortige producten en diensten van Reed Business Information bv en haar groepsmaatschappijen.

Als u geen prijs stelt op deze informatie, per post of via e-mail, dan kunt u dit schriftelijk doorgeven aan: Reed Business Information bv, t.a.v. Adresregistratie, Postbus 808, 7000 AV Doetinchem.

Ontbrekende bladzijde

Els Unger

Het *Advocatenblad* van 15 juni 1940 opende met een in memoriam voor twee gesneuvelde confrères: de Maastrichtse advocaat Cornelis Jozef Daniëls had het leven gelaten bij de verdediging van de Grebbergen, en de Amsterdamse advocaat Alexandre Louis François Jacques de Vries was gevallen bij de Kerk van Achterveld in de gemeente Barneveld. Over ‘eenige andere confrères heerscht nog onzekerheid,’ aldus toenmalig hoofdredacteur jonkheer G.W. van der Does.

Het *Advocatenblad* verscheen in de oorlog tot en met juni 1942. Het eerste reguliere naoorlogse nummer verschijnt op 15 december 1945, met daarin een korte terugblik op de oorlogsjaren. De balans is somber, stelde secretaris mr. P.W. van Doorne. ‘Veel, vele leden zijn aan de Nederlandsche balie gewelddadig ontvallen. Zij zijn gevallen in den oorlog en in den verzetsstrijd, zij zijn omgekomen in ballingschap, zij zijn gedood door oorlogshandelingen. (...) Wij herdenken hen, die als slachtoffers zijn gevallen, en verheugen ons erover, dat velen van onze vervolgde confrères in de balie zijn teruggekeerd.’

Voormalig algemeen deken Jeroen Brouwer en de Amsterdamse deken Hans van Veggel bezochten vorig jaar een tentoonstelling in Keulen over het lot van joodse advocaten in Duitsland na 1933. Deze (reizende) tentoonstelling was samengesteld door de Bundesrechtsanwaltskammer en de Anwaltsverein, in samenwerking met een gespecialiseerd historisch instituut uit New York.

In een bijeenkomst van enkele (oud-)dekens en een vertegenwoordiger van het NIOD ontstond naar aanleiding daarvan het idee om een onderzoek te (laten) doen naar de geschiedenis van de Nederlandse advocatuur in de Tweede Wereldoorlog, en de positie van joodse advocaten in het bijzonder. In de bestaande geschiedschrijving van de Nederlandse advocatuur, waaronder het boek *Twee eeuwen advocatuur* van E.W.A. Henssen (1998), is namelijk weinig te vinden over 1940-1945. We kunnen spreken van een witte vlek, zeker in vergelijking met bijvoorbeeld de geschiedschrijving over de rechterlijke macht in die periode.

Bekend is dat advocaten door middel van allerlei procedures instrumenteel zijn geweest bij het voorkomen van deportaties en het ‘ariseren’ van joodse ondernemingen en ander joods bezit. Maar wat was de omvang van deze activiteiten? Waren er ook collaborerende advocaten? En welke rol hebben advocaten gespeeld in bijvoorbeeld de strafprocedures van de Duitse bezetter?

In de zomer hebben de Orde en het NIOD een eerste verkennend onderzoek uitgevoerd naar aanwezige bronnen. De uitkomsten van dit onderzoek waren dusdanig dat de Algemene Raad heeft besloten een vooronderzoek te financieren om de bronnen en eventuele lacunes inhoudelijk te onderzoeken.

De rapportage van het vooronderzoek moet eind dit jaar gereed zijn. Op basis daarvan wordt besloten of een langlopend historisch onderzoek naar de advocatuur in de Tweede Wereldoorlog gerechtvaardigd is.

Mogelijk zijn er advocaten die deze periode bewust hebben meegemaakt. Ik nodig hen graag uit om te reageren op de oproep in de ‘Actualiteiten’, hiervoor in dit nummer. Ook advocaten van na de oorlog die kennis dragen van relevant onderzoeksmateriaal – mogelijk verborgen in kantoorarchieven – roep ik op dit te melden aan de onderzoeker.

De Algemene Raad acht het van groot belang dat deze ontbrekende bladzijde in de geschiedschrijving van de advocatuur wordt ingevoegd. Weliswaar zestig jaar na dato, maar beter laat dan nooit.

